

Sygn. akt IC 1830/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Kosińska - Szota

Protokolant: st. sekr. sąd. Natalia Stokłosa

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2018 roku w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z/s w B.

przeciwko I. G.

o zapłatę 12 684,51 zł

I. zasądza od pozwanej I. G. na rzecz strony powodowej (...) S.A. z/s w B. kwotę 11 584,51 (jedenaście tysięcy pięćset osiemdziesiąt cztery złote 51/100) zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2018 roku;

II. oddała dalej idące powództwo;

III. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 3 869,32 (trzy tysiące osiemset sześćdziesiąt dziewięć złotych 32/100) zł tytułem kosztów procesu.

(...)

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w B. wniosła o zasądzenie od pozwanej I. G. na podstawie weksla kwoty 12 684,51 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2018 r. i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, podnosząc w uzasadnieniu pozwu, że poprzez podpisanie weksla pozwana w dniu 29 listopada 2016 r. zobowiązała się do zapłaty w dniu 9 czerwca 2018 r. kwoty wskazanej w wekslu w wysokości 12 684,51 zł. Strona powodowa wskazała, że wezwała pozwaną do wykupu weksla, jednak pozwana nie dokonała żadnej wpłaty.

Pozwana wniosła sprzeciw od wydanego w dniu 28 sierpnia 2018 r. nakazu zapłaty, zarzucając m. in. nieudowodnienie roszczenia co do zasady i wysokości, brak legitymacji czynnej powoda, brak wymagalności dochodzonego roszczenia, brak skutecznego doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty i oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa z uwagi na brak zobowiązania wobec strony powodowej, podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwana ponadto wniosła, w razie uwzględnienia powództwa o rozłożenie świadczenia na raty z uwagi na sytuację finansową deklarując wpłaty po 150 - 200 zł miesięcznie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. i pozwana I. G. w dniu 29 listopada 2016 r. zawarli umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę 9 0000 zł na okres 36 miesięcy z oprocentowaniem 9,85 % w skali roku. Pozwana zgodnie z umową zobowiązała się do zapłaty kwoty 129 zł opłaty przygotowawczej, kwoty 7 771 zł prowizji i 1 100 zł wynagrodzenia z tytułu przyznania pozwanej (...), które to kwoty zostały rozłożone na raty i miały być płatne wraz ratami spłat pożyczki. Całkowity koszt pożyczki wyniósł 10 440 zł, rzeczywista roczna stopa oprocentowania 78,24 %, całkowita kwota do zapłaty przez pozwaną 19 440 zł. W dniu 29 listopada 2016 r. pozwana wystawiła weksel in blanco na zabezpieczenie roszczeń strony powodowej wynikających z umowy pożyczki.

Dowód:

- weksel z dnia 29.11.2016 r. - k. 4
- umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 29.11.2016 r. wraz z harmonogramem spłat - k. 32 - 37
- deklaracja wekslowa - k. 38

Pozwana uiszczyła raty pożyczki w łącznej kwocie 6 790 zł, przy czym wpłat dokonała w dniach: 11 stycznia 2017 r., 13 lutego 2017 r., 13 marca 2017 r., 10 kwietnia 2017 r., 21 kwietnia 2017 r., 14 i 15 września 2017 r., 12, 13 i 16 października 2017 r., 20, 23 listopada 2017 r., 21, 28 i 29 grudnia 2017 r., 24 stycznia 2018 r., 8 lutego 2018 r., 8 marca 2018 r., 6, 9 i 26 kwietnia 2018 r. oraz 9 maja 2018 r.

Dowód:

- karta klienta - k. 39 - 40
- wyliczenie odsetek dziennych - 53

Strona powodowa w dniu 10 kwietnia 2018 r. skierowała do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni od otrzymania pisma kwoty 840 zł z tytułu dwóch zaległych rat przedmiotowej pożyczki.

Dowód:

- ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 10.04.2018 r. - k. 41
- kserokopia książki nadawczej z 11.04.2018 r. - k. 42 - 44
- wydruk śledzenia przesyłek - k. 45 - 46

Strona powodowa pismem z dnia 10 maja 2018 r. wypowiedziała umowę pożyczki z dnia 29 listopada 2016 r. wobec niepłacenia zobowiązań umownych zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat, z zachowaniem terminu 30 - dniowego. Ponadto zawiadomiła, że wypełniony został weksel in blanco, a zadłużenie wynosi 12 650 zł z tytułu niespłaconej pożyczki i 34,51 zł z tytułu umownych odsetek z tytułu braku spłaty rat w terminie. Pozwanej wypowiedzenie doręczono w dniu 16 maja 2018 r.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy pożyczki z 10.05.2018 r. z wezwaniem do wykupu weksla - k. 47
- kserokopia książki nadawczej z 11.05.2018 r. - k. 48 - 50
- wydruk śledzenia przesyłek - k. 51 - 52

Pozwana zaciągnęła przedmiotową pożyczkę znajdując się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej. Świadomie podpisała umowę, jednak nie występowała z wnioskiem o przyznanie (...), nie wie też, jakie znaczenie miało jego wykupienie. Pozwana posiada dużo zobowiązań, z którymi nie radzi sobie i rozważa złożenie wniosku o ogłoszenie

upadłości konsumenckiej. Obecnie jest zatrudniona jako pracownik socjalny za miesięcznym wynagrodzeniem 2 300 zł netto, podejmuje też prace dorywcze celem regulowania swoich zaległości, gospodarstwo domowe prowadzi sama, nikt nie pomaga jej finansowo. Przeciwko pozwanej nie są prowadzone żadne postępowania egzekucyjne.

Dowód: przesłuchanie pozwanej - k. 55

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne co do kwoty 11 584,51 zł.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zaferowane przez strony dowody z dokumentów, których autentyczności i prawdziwości strony nie kwestionowały.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że brak było podstaw do żądania przez stronę powodową wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksla, skoro w pozwie strona powodowa domagała się odsetek umownych za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, a które w żaden sposób nie zostały oznaczone w wekslu. Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 160) w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki biegną od daty wystawienia wekslu, jeżeli nie wskazano innej daty. Wystawiony przez pozwaną weksel własny in blanco był w istocie wekslem gwarancyjnym, którego funkcją było zabezpieczenie przyszłego długu wystawcy weksla, przy czym wysokości długu nie można było określić w chwili wystawienia weksla. Szczególne cechy weksla gwarancyjnego powodują, że abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego względem stosunku cywilnoprawnego, leżącego u podstaw tego zobowiązania, doznaje w odniesieniu do tych weksli poważnych ograniczeń. Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 7 stycznia 1967 r. (III CZP 19/66, OSNC 1968 z. 5, poz. 79) mającej moc zasady prawnej wyjaśnił, że w wypadku wystawienia weksla mającego na celu zabezpieczenie wiarytelności, zobowiązanie cywilne wystawcy nie wygasa, lecz istnieje nadal. Wskutek tego, wierzycielowi przysługuje, obok roszczenia pierwotnego wynikającego ze stosunku cywilnoprawnego, nowe roszczenie oparte na wekslu. Przedmiot obu roszczeń jest jednak ten sam i zaspokojenie wierzyciela następuje tylko raz, przy czym z chwilą zaspokojenia wygasa zobowiązanie dłużnika i wierzyciel powinien zwrócić mu weksel. Jeśliby dochodził wiarytelności wekslowej, to spotkałby się z zarzutem, że wiarytelność, na której zabezpieczenie został wystawiony weksel, nie istnieje, a zatem zobowiązanie wekslowe także wygasa. Ponieważ weksel jedynie zabezpiecza wiarytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie mu przysługują przeciwko roszczeniu cywilnemu.

W chwili więc skutecznego wniesienia sprzeciwu przez pozwaną, sąd rozpoznawał sprawę w oparciu o stosunek podstawowy wynikający z umowy pożyczki z dnia 29 listopada 2016 r.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej wskazać należy, że strona powodowa udowodniła zasadę dochodzonego roszczenia, wszak stanowiła ją umowa pożyczki nr (...) z dnia 29 listopada 2016 r., to przepisy tejże umowy stanowiły źródło zobowiązania pozwanej. Zgodnie z postanowieniami umowy pozwana otrzymała pożyczkę 9 000 zł i miała spłacić 19 440 zł. Sąd dokonał, w związku z zarzutem braku udowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia, analizy postanowień umownych w odniesieniu do przepisu art. 36a ust. 1 z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity z 2016 r., poz.1528), zgodnie z którym pozaodsetkowe koszty pożyczki nie naruszają przepisu w myśl którego maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru:

$(...) \leq (K \times 25\%) + (K \times n/R \times 30\%)$, w którym poszczególne symbole oznaczają:

(...) maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

Biorąc zatem do wyliczeń na podstawie wyżej wskazanego wzoru i postanowień umownych z umowy pożyczki z dnia 29 listopada 2016 r., a więc całkowitą kwotę pożyczki 9 000 zł i okres spłaty wyrażony w dniach 1 095 dni (pożyczka udzielona na 36 miesięcy, a więc na 3 lata), to pozaodsetkowe koszty przedmiotowej pożyczki wyniosły 10 350 zł. Z umowy pożyczki z dnia 29 listopada 2016 r. wynika, że koszty prowizji to 7 771 zł i wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy Twojego Pakietu w kwocie 1 100 zł oraz opłaty przygotowawczej 129 zł nie przekraczają maksymalnych pozaodsetkowych kosztów pożyczki. Zatem generalnie strona powodowa ustaliła pozaodsetkowe koszty kredytu niższe niż dopuścił to ustawodawca na podstawie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Pamiętać należy, że od udzielonej pożyczki stronie powodowej należne były odsetki i oprocentowanie zostało ustalone na 9,85% w skali roku. Przepis dotyczący oprocentowania nie narusza zatem przepisu art.359 § 2¹ k.c. stanowiącego, że maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne). Wysokość odsetek ustawowych został określona na 8% w stosunku rocznym zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1858). Z przepisu art.359 §2 k.c. wynika natomiast, że jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych. Wynoszą więc 5 %, ponieważ wysokość stopu referencyjnej NBP to 1,5 %. Dwukrotność odsetek ustawowych to 10 % lub 16 %, a w kontekście niniejszej sprawy określone w umowie odsetki 9,85 % nie przekraczają odsetek maksymalnych. W związku z tym brak jest podstaw do uznania, by strona powodowa stosowała klauzule niedozwolone

Chybione są zarzuty braku skierowania do pozwanej wezwania do zapłaty przed wypowiedzeniem umowy pożyczki i przed wypełnieniem weksla, bowiem strona powodowa wykazała, że wysłała pozwanej w dniu 11 kwietnia 2018 r. pismo w postaci ostatecznego wezwania do zapłaty, a następnie wypowiedzenie umowy i zawiadomienie o wypełnieniu weksla.. Z wydruku śledzenia przesyłek wynika, że ostateczne wezwanie do zapłaty doręczono jej 19 kwietnia 2018 r., zaś wypowiedzenie umowy pożyczki 16 maja 2018 r. Pozwana nie odniosła się do dowodów w postaci kserokopii książki nadawczej i wydruku śledzenia przesyłek dołączonych do pisma procesowego powódki z dnia 19 listopada 2018 r, którego odpis doręczono pozwanej, co należy uznać za przyznanie tych faktów.

Niczym nie poparty okazał się nadto zarzut braku legitymacji czynnej powoda, wszak z przeprowadzonego postępowania dowodowego bezsprzecznie wynika, że strona powodowa i powódka były stronami umowy z 29 listopada 2016 r. stanowiącej źródło roszczenia w niniejszej sprawie, przy czym brak jest dowodów na okoliczność jakichkolwiek późniejszych zmian podmiotowych.

Za bezzasadny należało uznać również zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną. Zgodnie z treścią art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Stosownie natomiast do przepisu art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

Należy wskazać, że umowa pożyczki jest umową związaną z działalnością gospodarczą strony powodowej, zatem termin przedawnienia wynikających z niej roszczeń wynosi 3 lata od daty wymagalności. W niniejszej sprawie strona powodowa wykazała, że wypowiedzenie umowy nastąpiło pismem z dnia 10 maja 2018 r. Wniesienie zatem pozwu w dniu 19 listopada 2018 r. nastąpiło w czasie, gdy roszczenie nie uległo jeszcze przedawnieniu.

O ile postanowienia zawartej umowy pożyczki z dnia 29 listopada 2016 r. nie naruszają przepisów o kredycie konsumenckim, zarówno co do treści, samej umowy, jak i sposobu jej wypowiedzenia, to zapisy tej umowy w części

budzą wątpliwości Sądu w kontekście art. 385¹ k.c. Jak stanowi powołany przepis postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Zgodnie z § 2, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za niezgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 3 i 4).

Postanowienia umowy z 29 listopada 2016 r. łączącej strony, nie zostały uzgodnione indywidualnie co do skorzystania przez pozwaną z (...), na co wskazywała pozwana na rozprawie w dniu 10 grudnia 2018 r., albowiem nie miała na treść umowy jakiegokolwiek wpływu. Strona pozwana mogła bowiem przystąpić do umowy w zaproponowanym jej kształcie, bądź jej nie zawierać. Dowodzi tego treść formularza dołączona do wniosku o udzielenie pożyczki, którym powszechnie posługuje się strona powodowa w kontaktach z klientami. Z tego względu należało zweryfikować postanowienia przedmiotowej umowy pożyczki dotyczące wynagrodzenia z tytułu przyznania pożyczkobiorcy (...) w odniesieniu do przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych

W ocenie sądu, wynagrodzenie określone w przepisie pkt 1 pkt 4 ppkt c umowy w zw. z pkt 15 umowy jest typową niedozwoloną klauzulą umowną, na której sformułowanie pozwana nie miała żadnego wpływu, a podpisała tylko gotowy formularz przedłożony jej wraz z wnioskiem przez pośrednika M. S.. Kwota opłaty przygotowawczej nie budzi wątpliwości, tym bardziej jeśli wziąć pod uwagę, że strona powodowa zawarła umowę na podstawie umowy pośrednictwa.

Z tych względów sąd uznał, że dochodzenie przez stronę powodową kwoty 1 100 zł z tytułu wynagrodzenia w związku z przyznaniem pozwanej (...), jest nieuprawnione w świetle przepisów o klauzulach niedozwolonych. Strona powodowa nie uzgadniając z pozwaną warunków tego bliżej nieokreślonego pakietu uznała, że należy się jej wynagrodzenie, nie bacząc, czy jest to świadczenie ekwiwalentne. Jest to jedynie postanowienie umowne korzystne pod względem finansowym dla strony powodowej. W związku z tym sąd oddalił powództwo o zapłatę kwoty 1 100 zł, zasądzając na podstawie art.720 k.c. kwotę 10 584,51 zł. Na kwotę tę składają się skapitalizowane odsetki 34,51 zł i niespłacone należności 11 550 zł.

Od zasądzonej kwoty 10 584,51 zł sąd zasądził odsetki umowne w oparciu o art. 481 i 482 k.c. w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, przy czym termin początkowy odsetek biegnie po upływie terminu 30 - dniowego wypowiedzenia umowy pożyczki. Skoro wypowiedzenie miało miejsce w dniu 10 maja 2018 r., to w/w termin upłynął 9 czerwca 2018 r., zatem odsetki bieżą od 10 czerwca 2018 r.

Jednocześnie, sąd nie znalazł podstaw do zastosowania przepisu art. 320 k.p.c., zgodnie z którym w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Należy wskazać, że pozwana nie znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, zaś jej sytuacja finansowa nie może być podstawą do rozłożenia zasądzonych należności na raty, bowiem co do zasady strona pozwana znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, skoro nie spłaca należycie swoich zobowiązań. Dodatkowo, pozwana zeznała, że posiada liczne zadłużenia, stąd obawa, że nie będzie terminowo spłacać systematycznie wierzyciela, czym dodatkowo narazi go na stratę finansową. Sąd rozkładając na raty świadczenie winien również brać pod uwagę interes wierzyciela, zaś wysokość proponowanych rat miesięcznych po 150 - 200 zł miesięcznie, gdy uwzględnić inne bardzo wysokie zobowiązania pozwanej i jej dochód, nie stanowi podstawy do rozłożenia zasądzonego świadczenia w wysokości 10 584,51 zł

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Strona powodowa poniosła łączne koszty 4 252 zł, w tym 635 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 3 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i 17 zł tytułem opłaty skarbowej

od pełnomocnictwa, wygrywając w 91%. W związku z powyższym, mając na uwadze wynik procesu, pozwana winna zwrócić stronie powodowej kwotę 3 869,32 zł.